

Borůvka, Otakar: Other works

Otakar Borůvka

Jubileum vynikajícího českého matematika [Eduard Čech]

Lidové noviny 29. VI. 1943, 4

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/500209>

Terms of use:

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

lecké výstavy 1948, jež i v MÜNCHENU: Herbert Salmek Atlantic

ných umělkyní

obeslalo letošní člen-ruhu výtvarných v pražském »Hollaruk« reklamné ženskosti cha-ferofováním přístupné »preloř, jednak zálibou cování podrobnosti. Obámě několika výjimek — ení profilem tuhé pracoutěživostí, ale že je pouze c. Je zde jen málo snahy cutními problémy malby ností, po svém i za cenu mužů, aniž je nutno zast. Přehledka je v tom hávámim za muži. Každě podařilo vyjádřiti svou velmi zřídkačky citíme i to velké dobrodružství su tvůrčí práce, pro niž »ravdová pracovní potřeb- životní nutnost, nikoliv nedělních chvil.

tavuje tu své drobnopis-ické skizzy ze zahranič- uarchardová pérovým obkresbou vegetace dosa-ivivity pro své figurální rační »Pastýř!«). Ne- alifský rukopis letošní tově. Pavla Fořtová za- . Zatím co Lucie Klimo- impresionismu, M. Neu- blažičkovském přepisu, to stylovým pramenem . Založila ji na inspiraci presivní barevná skvrna iluzuje v expresivní lin- materiálu. Věra Havli- sní nános barvy v paste- l kuriosis Milada Lexo- z domácího alpina. Sil- ský temperament proje- e známé smělých úde- umila Horáčková, které ve špálovském barevném d prozrazuje též Marta Utrilla a Vlamíncka a lu Holanovi. Pozornosti Bochořákové-Dittricho- umicky citěné figurální olní práce, nahozené e konečně řadí i Divica e radostných kladů této ně malířským citem a stavujícími je též detail- vá-Křížková, Z. Papežo- ovf

sedlák a nního kuropění m divadle postav Hinrichsových e bez námahy stopovat omedii španělské. Je to není div, že starosta ný vyhonek selského ko-oholem, v noci za přf-

sedlák

anního kuropění m divadle postav Hinrichsových e bez námahy stopovat omedii španělské. Je to není div, že starosta ný vyhonek selského ko-oholem, v noci za přf-

německého podílu ivilizační lidstva

Reitz:

PNÍCI

abírá německý ná- ezapomíná ani na příslušníky, kteří rní výstavbě jho- anebo byli mezi ky evropské civi- Americe. Na konci nologická tabulka, e vlastně německé jména kulturních řeaděna podle dat poltického rámce doby.

l. 18,—

knihkupec

však vždycky taková. A první část, román manželské desiluse, líčí usychání svěží dívčiny Gianetty v resignované trpící bytost, ne- jednou s účinnou konfrontací mezi životní šedí venkovského obchodnického prostředí a kvetoucími sny dívčí duše. Druhá část je

stupnou krejčíkovou dcerou. V její posteli spí však sám krejčí a vyleká se záletníka jako lupiče tak, že si na útěku rozbije hlavu. Ale i záletník musí prchat, pronásledován krejčovou s vidlemi, strží ránu do zadku, ztratí botu a knoflík od vesty a starosta by byl jistě usvěd- ňen pod tíhou těchto důkazů, když krejčová vyrobí z nočního dobrodružství loupežnickou a mordýrskou historii, kdyby to právě nebyl všemi mastmi mazaný sedlák. S pomocí po- touchlého čeledína a mladého zvěrolékaře, který si tím vyslouží starostovu dceru, uchrání Kreyenberg své tajemství před četníky z města i před nebezpečnějšími ženskými domy.

Látka tedy právě vhodná pro bujnou frašku, ale Hinrichs se vyhnul levnému svodu důrazem, který položil na selskou lest a ne na záletnické pletichy. Zachránil však veselohru i tím, že jako příslušník starší generace a s věrností samouka, školeného na klasické veselohře, zachováva techniku svých mistrů a příkaz jedno- ty místa, času a děje a že má i živou souvislost s prostředím, jež líčí a může tedy dát svým lidem robustní tvar a živočišné teplo ve vý- razu dost drastickém, a přece ne odpuzujícím, protože je to výraz pravý a sdělený důvěrným znalcem selské duše.

Hru vede G. Hart na scéně Vopršalově, která vtipně řeší prostorové značné náročné úkol. Hercům je žánrový realismus vítanou pří- ležitostí a zvláště J. Plachý a V. Repa mohou ve svých duetech uplatnit nejrozsa- hlejší škálu odporovaných podrobností z psy- chické i fyzické svéráčnosti sytých vesnických modelů. S rozčuchanou a rozpovidanou krejčou- vou M. Nade ml e j n s k é, s milostně rozpá- lenou Lenkou H. Buřové, s mladičkou Gesi- nou J. Švábíkové, s dobovačným zvěrolé- kařem Vnoučkovým, vaškovským jelímán- kem Voskovým, nitkovitým krejčíkem Hodrovým, se Záhořským a s Tomi- čem dostalo představení šťavnatý rozmar, jimž se v pátek rozjařilo i premiérové obecnstvo. ks

• Kniha jako duchovní zbraň

Na projevu na počest Johanna Gutenberga, uspořádaném v neděli v Gewandhausu v Leipzigu, promluvil státní sekretář Gutterer z říšského ministerstva lidové osvěty a propagandy na thema »Kniha jako duchovní zbraň za války«. Konstatoval, že jedním z nej- důležitějších vůdčích prostředků v nynějším obrovském zápolení světových názorů proti sobě je kniha. Neboť v ní se vedle prchavého slova v rozhlase a denní práce v tisku nadčasné vykládá a zachycuje pojetí věcí. Tak měla knižní tvorba odjakživa důležité místo v německé kultuře. čt

• Objevené dílo Veronesovo?

Na výstavě uspořádané v městském muzeu v Castell-Franco v provincii benátské upoutala pozornost malba na oltářním křídle, označená jako »Zehnáni chleba«. Byla vyslovena domněn- ka, že jde o dílo slavného italského malíře Paola Veronesa, vlastním jménem Paola Ca- liariho, jenž žil od r. 1528 do r. 1588. Znací, kteří obraz prozkoumali, považují domněnku za velmi pravdě podobnou. Dílo, pocházející ze sbírky Tescarí, se nyní znovu prozkoumává také Roentgenovými paprsky. ho

• Jubileum vynikajícího českého matematika

Dnes se dožívá padesáti let vynikající český matematik profesor dr. Eduard Čech. Toto jubileum jest vhodnou příležitostí k přehledce dosavadní činnosti brněnského učenice, který k světové úrovni naší matematiky přispěl ne- malým dílem. Prof. Čech působil v Brně od roku 1923, kdy se stal na české universitě nástup- cem prof. M. Lercha. V jeho vědecké činnosti jsou dvě údobí, která se stýkají kolem r. 1930; v prvním se zabýval převážně diferenciální geo- metrií a v druhém teorií množin a topologií. V obou těchto rozsáhlých oborech, pojmové a metodicky zcela odlišných, nabyl zvůněného jmé- na svými pracemi, které jsou často základního významu. Zejména jest jedním z budovatelů projektivní diferenciální geometrie. Pro'ektivní diferenciální geometrie, dnes v podstatě ukon- čená, těšila se zvláště v letech 1920—1930 vel- kému zájmu matematiků. Z tohoto oboru sepsal prof. Čech českou učebnici »Projektivní dife- renciální geometrie« (1926) a dále spolu s G. Fubiniim dvojsvazkové kompendium »Geometria proiettiva differenziale« (1926/27) a informa- tivní dílo »Introduction à la géométrie projec- tive différentielle des surfaces« (1931). Oba poslední spisy jsou stěžejními díly o projek- tivní diferenciální geometrii v celé matematic- ké literatuře. Neméněho významu jsou Čecho- vy práce o teorii množin a topologií, kteréžto nauky zaujímají v moderní matematice ústřed- ní místo svými problémy a aplikacemi v jiných matematických oborech. Prof. Čech vynikl zde zejména svými pracemi o obecných varietách. O teorii množin sepsal českou knihu »Bodové množiny« (1936), která tvoří první část většího díla a bohatství látky a moderním zpra- cováním jest chlouboou našl matematické litera- tury. Z Čehova topologického semináře, v němž

»tranche de vie« v nedozírnou lidských osu- dů. Po nejedné stránce bývá tento román uvá- ňen v souvislost s Maupassantovou prózou »Une vie«. Základní ladění životní šedí slad- kohořké chuti je zachováno dokonale, Dr Josef B u k á č e k

soustředil mladší pracovníky k bádání o to- pologii, vyšla řada pozoruhodných prací, které pronikly i do světové literatury. Poslední ročníky Časopisu pro pěstování matematiky a fyziky podávají dobrý doklad o nemalé práci, která v tomto semináři byla vy- konána. Velkou zásluhu si získává prof. Čech svou snahou o zlepšení vyučování matematice na středních školách, které by se zakládalo na propracování vyučovací látky k největší doko- nalosti. O jeho široce založené a úspěšné čin- nosti v tomto směru svědčí, že sepsal učebnice aritmetiky pro 1.—3. třídu a učebnice geometrie pro 1.—4. třídu středních škol, které byly schváleny podle nových osnov. Mimoto jest prof. Čech autorem řady menších spisů a kri- tických a iniciativních článků vědeckého a didaktického rázu. Prof. dr. Otakar B o r ů v k a

• Plzeňské literární ceny

Kuratorium Klostermannova fondu při Literár- ně-uměleckém klubu v Plzni, udělilo na návrh odborné poroty cenu 800 K Miloslavu Matasovi za sbírku veršů »Romancero«, cenu 600 K Jaromíru Měšťanovi za knihu próz »Tudy šel Pán« a dvě ceny po 500 K Milči Stelzerové za rodin- nou kroniku »Život sám píše román« a Fráňovi Velkoborskému za verše »Patero zastavení«. V oboru literatury naukové byla udělena cena 600 K Jar. Fr. Urbanovi za spis »Západočeský písmák V. J. Mašek« a cena 500 K Fr. X. Bu- chovi za studii »Jaroslav Špillar«. Soutěže o ceny Klostermannova fondu se účastnilo celkem šestnáct autorů osmnácti pracemi. kp

• Ve Velké operetě měli premiéru

Velká opereta v Praze uvedla ve čtvrtek opere- tu »Frasquita« od Fr. Lehára, který tu použil své osvědčené metody: pro operetu vytvořil ústřední libvovou melodii, způsobila ke zpou- lárnění, dramatictější místa podložil až operně vyhrocenou hudbou, ostatek vyplnil sentimenta- litami, dovádělymi popěvky a tanci, při čemž nikdy nevybočil z mezí dobrého vkusu. Ve Velké operetě mají pro taková díla velké zkušenosti a osvědčené scénické pracovníky (režie Smažík, dirigent Kubinský, balet Smetana, výprava prof. Novák) i herce (J. Frank, H. Hofmanová, V. Olšovský, B. Tolarová, A. Holzinger, O. Mo- tyčka, kromě řady menších rolí) a mají i své obecnstvo, takže o přitažlivý kus pro letní sezonu je postaráno. K. S.

• Kulturní večery mládeže v Lounech

Kuratorium pro výchovu mládeže pořádá pravidelné kulturní večery, na nichž se lounská mládež seznamuje s díly českých a německých mistrů hudby i verše. Na prvním z těchto večerů se po prvé představil nový orchestr 30 mlad- ých hudebníků, řízený Zd. Kovandou z Lištán; orchestr dobře zladěný a poslušný provedl skladby Mozartovy, Smetanovy, Šeborovy a místního skladatele Schráníla. hc

• Ochotnická hudba v Chrudimi

Amatérské orchestrální sdružení v Chrudimi koncertovalo v pátek v městském divadle. Po- četný soubor za řízení dirigenta ředitele K. Židka zahrál Schubertovu »Nedokončenou«, Beethovenovu »Leonoru« a Berliozův »Rím- ský karneval«, dále pak Smetanovy tři »Svateb- ní scény«, Směs Dvořákových melodií v úpravě Leopoldové a na závěr čtyři Dvořákovy »Slo- vanské tance«. Výsledek byl uspokojující, pro- zrazoval plici a snahu hravějščí, hlavně dirigen- tovu, ačkoliv některé ze skladeb žádaly ještě více propracovanosti. ks

• Mladoboleslavská dramatická škola zakončila

Záci dramatického oddělení mladoboleslavské hudební školy sehráli tři divadelní hry. První, Klicperova »Potopa světa«, se vydala nejlépe. Zkušený režisér V. Zima vytvořil z lehké Klicperovy hříčky humoresku, držící diváky v zajetí smichu po celý večer. Hůře dopadl první režisérský pokus žáka O. D. Bařka. Po- korného »Písne Omara pijáka« působily mat- ným dojmem od začátku do konce. Daleko lépe vyzněl Marinettiho »Ohnivý bubek«. Vzrušující děj plný náladových okamžiků dal čtyřem účín- kujícím sdostatek možností. Střídané lyrické pasáže a ideová vyznění zněly dobře v podání Zykové, Jelínkové, Bařka a Šerákové. ks

Jazykové zákampí

S roňka O loňské dovolené jsem slyšel v jedné vsi na Českomoravské vysočině slovo sroňka jak- o název nezralého spadlého plodu peckovi- tého ovoce, padavky. Odvozeno odtud, že strom roní slzy nad spadlým nezralým plodem. F. B. (Budějovice).

Se slovesem roniti to sice souvisí, ale v ji- ném smyslu; sroňka je to, so (se) sroní, t. j. spadne, spadánka, jak se říká místy v lidové mluvě. Roniti souvisí s řinouti = působiti, aby něco řinulo, teklo, padalo; odtud roniti slzy. Příbuzné je též řeka = (vodní) tok, co teče. Kde se ještě říká sroňka? tk

Malý koncert. Zrcadlo doby. I bert, Haydn, Wlenské zábavy DEUTSCHLAN zart, Strauss, mecky taneční

PRAHA: Národ Prozatímní: 19 l Městské na Kr Španělská. Na Pořiči: 16 a Komorní: 16 a 1 Nové: Do 30. č vadelní prázdnu Nezávlé: 19.4; K. Sabiny s Jinc Moderní: Do 8. ká operetní rev Uranie: 19.15 h. Intimní-Uměl. l Bášnik a taneční Svandovo: V 1 do 15. VII. práz Tylovo: Denně Velká opereta: Grand Variété noč. 20.45 a 23.

KLADNO: Měst (mimo předpl.). MLADÁ BOLES ka, zřítar Figaro BRNO: České li Dnes Uličnice (Typosu dnes F Ta nebo žádná Dětské divadlo o 14. hod. v Kl Ve středu v Ol hod. Sněhurka Princezna Mlsál Městském divad o 16. hod. Sněhu v Bystřici pod hod. a v 16.30 l V neděli o 15. l Mlsálka.

Komorní hry RZ domově naposle MOR. OSTRAV zítar po prvé LOLOMOUC: Čes Kámen mezi ka zvonění.

PROSTĚJOV: Vi HRANICE: Besk Hospergrova vý Brno, Kiosk 5: C

PRO: Ufa-Viktoria: l Hilde Grethe. Adria: Pokušení Ufa-Alfa: Zeny Marte Harell. Kapiol: Pokuše Luerna: Karne Passage: Milova Phönix: Karneva

Apollo: Kora Te Astra: Když sta Julis: Roztomilý Kammerlichtspiele Kinema: Živé na Koruna: Aktuall Mars: Za přičinc Metro: Když sta Praga: Svět bez

Astoria: Cirkus Flora: Hříšný al Illusion: Divka Maceška: Nebe gen, Heinz Rů Radio: Dávod k Skala: Vojnarka

Konvikl: Skleně Maják: Nocturne Perátný: Nevinn Roxy: Tanec k

Verik tam se do

Verika: nová smí chání při

Verika: nová smí chání při

Verika: nová smí chání při

Verika: nová smí chání při

Verika: nová smí chání při

Verika: nová smí chání při

Verika: nová smí chání při

Verika: nová smí chání při

Verika: nová smí chání při

Verika: nová smí chání při

Verika: nová smí chání při

Verika: nová smí chání při

Verika: nová smí chání při

Verika: nová smí chání při

Verika: nová smí chání při

Verika: nová smí chání při

Verika: nová smí chání při

Verika: nová smí chání při

Verika: nová smí chání při

Verika: nová smí chání při

Verika: nová smí chání při

Verika: nová smí chání při

Verika: nová smí chání při

Verika: nová smí chání při

Verika: nová smí chání při

Verika: nová smí chání při